

باسمه تعالی

حماسه تاریخی و به یاد ماندنی واقعه ششم بهمن سال ۶۰ آمل حضرت امام (ره): من از آمل و مردم فداکار آن تشکر می کنم

مقام معظم رهبری امام خامنه ای (حفظه الله) در جمع مردم آمل فرمودند: چهره آمل در عرصه های مختلف از جمله عرصه مجاهدت فی سبیل الله و وادی علم، فقاہت، معرفت و عرفان چهره درخشانی است و امروز نیز بزرگان روحانی آملی از افتخارات حوزه های علمی و از ذخایر با ارزش روحانی کشور هستند.



شهدای غرور آفرین حماسه ششم بهمن سال ۶۰ آمل یادشان گرامی باد

دانشگاه فرهنگیان - مرکز آموزش عالی بیت الهدی آمل - مازندران

شورای فرهنگی

آمل در یک نگاه

شهرستان آمل از شهرهای شمالی ایران در استان مازندران (طبرستان) می باشد که با توجه به موقعیت استراتژیکی که دارد یعنی ارتباط با مرکز کشور و وجود کوهستان و جنگل صعب العبور و دسترسی به دریا کانون توجهات در طول تاریخ بوده از جمله در دوره ساسانیان از اهمیت خاصی برخوردار بوده و از جمله امتیازات مهم شهر آمل تاسیس حکومت علویان توسط حسن بن زید علوی (داعی کبیر) در قرن سوم هجری قمری می باشد. آمل بارها مورد تاخت و تاز فرمانروایان و حاکمان قرار گرفته و شاهد درگیری میان مرعشیان و کیا فراسیاب چلاوی و همچنین کشتار امیر تیمور و قتل عام محمدخان قاجار بوده که با در نظر گرفتن دوبار شیوع بیماری وبا و سیل ویرانگر و آتش سوزی عمومی در شهر خیل عظیمی از مردم شریف و غیور آمل جان باختند. از جمله حوادث تاریخی در آمل هجوم منافقین و کمونیست ها به آمل در ۶۰ بهمن سال ۶۰ و دفاع و حماسه اسلامی مردم ولایتمدار آمل و شهادت ۴۰ تن و زخمی شدن ۱۲۰ تن از عزیزان این شهر می باشد که به اختصار به شرح این واقعه مهم می پردازیم :

– مهاجمین در ۶۰ بهمن سال ۶۰ آمل چه کسانی بودند؟

یکی از جریان های چپ در ایران (اتحادیه کمونیست های ایران) بود که از گروه های مارکسیست که از لحاظ فکری وام دار تفکر مائویستی بودند تشکیل شده بود. پس از عزل و فرار بنی صدر و افزایش ترورها طرحی به نام مالک و مستاجر از سوی نظام اسلامی اجرا شد که در پی آن هر مالکی موظف بود که هویت مستاجر خود را با ارائه شناسنامه نشان دهد، اجرای این طرح باعث لو رفتن و شناسایی اعضای اتحادیه شد، بنابراین بهترین مکان برای آنها جنگل های شمال کشور بود. تعداد آنها در ۶۰ بهمن ۹۵ نفر بوده که فرمانده آنها (کاک اسماعیل) و مسئول کل تشکیلات (حسین ریاحی) بود و فرمانده وقت سپاه آمل جناب سردار ناصر شعبانی بودند.

طبق اعترافات حسین ریاحی، یکی از تاکتیک های اتحادیه کمونسیت ها در قبال جنگ فرصت طلبی آنها از وضعیت جنگل بود. در حقیقت اتحادیه در پی گشودن جبهه سومی بر علیه جمهوری اسلامی ایران بود، جبهه اول جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود که بخش عمده ای از امکانات و نیروهای نظام را به خود مشغول کرده است، جبهه دوم مبارزات کردها و گروه های مخالف در مرزها می باشد بنابراین ایجاد یک جبهه سوم در جنگل بدون مقاومت چندان از حکومت می توانست موفقیت بیشتری را در پی داشته باشد و نهایتاً به سقوط حکومت بیانجامد که به تز (جبهه سوم) معروف بود.

آنها با سوءاستفاده از پیشینه مبارزاتی سربداران در تاریخ که تداعی کننده مبارزات شیعیان علوی بود خود را سربداران نامیدند و اقدام خود را تحت عنوان (قیام فوری) در سال ۶۰ طراحی کردند که برخی از اعضای اتحادیه معتقد بودند که باید در ۳۰ خرداد ۶۰ دست به قیام می زدند.

طبق مستندات از اواخر شهریور و اوایل مهر ۱۳۶۰ سربداران انتقال نیروهایشان را به داخل جنگل آغاز کردند، در ابتدا حدود ۱۸۰ تا ۲۰۰ نفر بودند که به دلیل ترس و واکنش قبل از درگیری ۶ بهمن به حدود ۱۰۰ نفر رسیدند، از این میان ۶۰ درصد از نیروها اصالتاً خوزستانی و کرد بوده و غالباً از خانواده های متوسط و تحصیل کرده در کشورهای غربی بودند. بنابراین اتحادیه کمونیست ها بر اساس مشی مائویستی خود و با ذهنیتی که از جنگ های چریکی و دهقانی داشت، استقرار در جنگل را به عنوان استراتژی خود قرار داد.

اهداف اتحادیه کمونیست ها:

- ۱- تصرف یک شهر مهم و توسعه عملیات های بعدی
- ۲- جلب نظر افکار عمومی و گروه های سیاسی داخل کشور ۳- حفظ حضور سیاسی خود در عرصه سیاسی کشور
- ۴- قوی تر نشان دادن خود در مقایسه با دیگر گروه های سیاسی ۵- فراهم کردن زمینه برای جلب حمایت خارجی
- ۶- تقویت جبهه هواداران و ایجاد رعب و دلهره در نیروهای نظام ۷- سهم خواهی در آینده یا سقوط نظام جمهوری اسلامی و....

- دلایل انتخاب آمل:

- ۱- موقعیت جغرافیایی و استراتژیک آمل
- ۲- سابقه مبارزاتی بالای آمل و خصوصاً سابقه برقراری حکومت مردمی در آمل ۳- دارا بودن یک تشکیلات اولیه و پایه ای سازمان شان از پیش (چون ریاحی خود اهل آمل بود).
- ۴- همسایگی آمل و شهرهای شمالی با کشور شوروی سابق به عنوان قطب اصلی کمونیسم جهانی
- ۵- وجود راه های بسیار متفاوت در جنگل آمل که افراد نا آشنا را با مشکل مواجه می کرد.
- ۶- وجود عناصر بومی مثل رانندگان معدن که از مشکوک شدن به تحرکات زیادی جلوگیری می کرد.
- ۷- ارتباط و نزدیکی جنگل آمل با شهرهای اطراف و خصوصاً با تهران از طریق جاده بین المللی هراز که امکان بستن و تبلیغات در آن وجود داشت و....

-تامین مالی و آذوقه منافقین:

به اعتراف سیامک زعیم(ازاعضاءاتحادیه)هزینه های عملیات از طرق ذیل تامین می شد:

۱-پرداخت حق عضویت توسط اعضاء ۲-جمع آوری کمک از برخی هواداران

۳-خرید و فروش میوه های باغات ۴-سرقت از منازل و بانک ها

سربداران با سرقت از جهادسازندگی روستای گزنا سرای آمل و روستاهای اطراف واموال مردم وروستائیان آذوقه و تجهیزات خود را تامین می کردند.

فعالیت های اطلاعاتی و تبلیغاتی اتحادیه کمونیست ها:

۱-فرستادن گروههای سه نفره به شهر آمل(خصوصاً از زنان تاشک برانگیز نباشد)جهت تهیه کרוکی از ارگانهای نظامی و دولتی ۲-تبلیغات در مدارس روستایی آمل

۳ -سه مورد بستن جاده هراز وپخش اعلامیه در بین خودروهای عمومی

-درگیری های سال ۶۰ در آمل

بابستن جاده هراز توسط سربداران در ۱۸آبان برای تبلیغات ودرگیری سه تن از نیروهای بسیج باآنها،حضور و موقعیت سربداران که تا آن زمان اطلاعی از تحرکات آنها وجود نداشت کشف شد،درپی آن در ۲۴آبان و ۳۰آذر و همچنین ۱۳دی تحرکاتی جهت تبلیغات و تصرفات داشتند که به موفقیت خاصی نرسیدندولی مجبور شدند عملیات اصلی را که برای تیرماه ۶۱ برنامه ریزی شده بود در ۶ بهمن سال ۶۰ انجام دهند.

-دلایل آغاز درگیری رسمی در ۶ بهمن سال ۶۰ در آمل :

۱-موفقیت عملیات های گوناگون نیروهای نظامی ایران در ۲۲،۲۴،۱۸،آبان و ۳۰آذر و ۱۳دی سال ۶۰ و ترس از عملیات های بعدی حکومت ۲ -از بین رفتن استتار و موقعیت جنگل ۳ -فشار اعضاء گروه و درگیری ها و اختلافات داخلی رهبران گروه و نداشتن رهبری مناسب ۴- ریزش برف سنگین در جنگل و مشکل تهیه آذوقه

۵-قرار گرفتن در محاصره نظامی (به قول سردار شعبانی فرمانده وقت سپاه آمل:ورق زمانی به نفع ما برگشت که به تدبیر و پیشنهاد آیت الله جوادی آملی نیروهای ما وارد جنگل شدند و رفتن ما آنها را تجزیه کرد)

۶- قابل توجه است که سالروز انقلاب سفید شاه روز ۶ بهمن بود، به این دلیل حامیان مالی سربداران که سلطنت طلب ها بودند می خواستند این روز را زنده نگه دارند ولی خود منافقین جنگل نمی دانستند.

وقایع ۶ بهمن :

سربداران نام طرح حمله را (اسب تروا) گذاشتند و مهمترین هدف نظامی شان تصرف ساختمان مستحکم بسیج بود که ۱۷ نفر مسئول این کار شده بودند. برنامه اصلی آنان از کار انداختن نیروهای سپاه و بسیج و دعوت مردم به قیام بود. در محلات رضوانیه و اسپه کلا بیشترین اقدامات را داشتند چون تعدادی از خانواده های زندانیان سیاسی در آنجا با آنها مشارکت می کردند. حمله به شهر ساعت ۲۳:۴۵ دقیقه شب ۵ بهمن با شلیک یک آرپی چی به ساختمان بسیج آغاز شد. از شب تا صبح اقدام به تیراندازی کردند ولی از صبح نیروهای نظامی با کمک مردم به مقابله با سربداران رفتند، عده ای از مردم از سپاه اسلحه گرفتند ولی عده ای که سلاح نداشتند با داس، تیروکمان، سنگ و تفنگ ساچمه ای و شکاری به مبارزه با آنها پرداختند. مردم وسایل دارویی منازل خویش را به مراکز امداد رسانی و بهداری سپاه می بردند، حتی خانمی که برای امرار معاش خانواده تخم مرغ می فروخت کار خود را رها کرده و با چادر خود شن و ماسه می آورد. بالاخره با مقاومت جانانه مردم شریف آمل طومار منافقین از خدا بی خبر در همان روز ۶ بهمن پیچیده شد و سربداران کمونیست بابیش از ۷۰ کشته و زخمی و اسیر به جنگل فرار کردند.

حسین ریاحی رهبر اتحادیه کمونیست ها نیز در ۲۴ تیر ماه ۱۳۶۱ با دوفتر دیگر دستگیر شده و هر کدام مجازات شده و به سزای اعمال خود رسیدند

- چرا آمل را (هزار سنگر) نامیدند؟

* به قول سردار شعبانی: وقتی مسئولان شهر آمل جهت ارائه گزارش وقایع ۶ بهمن به محضر امام (ره) رسیدند، نماینده آن زمان شهرستان آمل، در خلال گزارش گفت که آمل به یک باره به شهر هزار سنگر تبدیل شد. از آن زمان به بعد، این لقب برای آمل ماندگار شد.

* **امام خمینی** (ره) نیز از تنها شهری که در وصیت نامه سیاسی عبادی خویش از آن یاد کرد، شهر آمل و مردم آن بود: من از آمل و مردم فداکار آن تشکر می کنم. دیدید که مردم آمل چه به روزتان آوردند. امام (ره) علت حمله اتحادیه کمونیست ها به آمل را چنین بیان فرمودند: در صورت فهم اسلام به آمل حمله نمی کردند. و این بیان امام (ره) اسلامی بودن حماسه مردم شریف آمل در ۶ بهمن سال ۶۰ را نشان می دهد.

* مقام معظم رهبری امام خامنه ای (حفظه الله) در جمع مردم آمل فرمودند: چهره آمل در عرصه های مختلف از جمله عرصه مجاهدت فی سبیل الله و وادی علم، فقاہت، معرفت و عرفان چهره درخشانی است و امروز نیز بزرگان روحانی آملی از افتخارات حوزه های علمی و از ذخایر با ارزش روحانی کشور هستند.

* حضرت علامه حسن زاده آملی (حفظه الله) درباره مراسم تشیع شهدای ۶ بهمن فرمودند: این مردم شریف از سرتاسر مازندران در آن روزهای تاریخی دشمن شکن برای ابراز همدردی (هم دینی) به مردم آمل تشریف آوردند تا به مزدوران آمریکایی بفهمانند که همه جای مازندران آمل است.

* آیت الله جوادی آملی: این فریب خورده ها (اعضاء اتحادیه کمونیست ها) فکر می کردند که اهالی آمل مخالف انقلابند و در برابر انقلاب ایستاده اند و اگر حمله از جنگل آغاز شود مردم به یاری آنها خواهند رفت. دیدید فضای شهر شد طنین الله اکبر،....

* سردار ناصر شعبانی (فرمانده وقت سپاه آمل): وقتی برای پاسداشت ششم بهمن به آمل رفته بودم، آن جا پیشنهاد دادم که باید ۶ بهمن سال ۶۰ در تاریخ ماندگار شود، چه اشکالی دارد که این حماسه را بچه های ما در کتب درسی مانند درس دهقان فداکار بخوانند.

* در سال ۱۳۸۶ با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی حماسه ۶ بهمن سال ۶۰ آمل به پاس آنچه فداکاری مردم آمل نامیده شد با نام (حماسه مردم آمل) در تقویم رسمی جمهوری اسلامی ایران ثبت گردید.

دانشگاه فرهنگیان - مرکز آموزش عالی بیت الهدی آمل - مازندران

شورای فرهنگی